

महान सृजनशील संघर्षयोद्धा महात्मा जातिका फुल

यशवंतराव चव्हाणांची आज पुण्यितिथी. बाकी सारेजण विसरले तरी, शरद पवार कसे विसरतील? यशवंतरावांच्या स्मृतिस्थळी शरद पवार आज आदरांजली अर्पण करताहेत. यशवंतराव गेले, त्याला आज बरोबर चार दशके होत आहेत. या चाळीस वर्षात पुलाखालून बरेच पाणी वाहून गेले. झळूष्णेकाठी कुंडल आता पहिले उरले नाहीफ, अशा भावनेने शरद पवार आज तिथे जातील, तेव्हा यांच्यासे तेव्हा यांच्यासे तात्पुरीतेव्हा तात्पुरी । १२५१० इस्त्री श

यशवंतराव चव्हाणांची आज पुण्यितीर्थी. बाकी सारेजण विसरले तरी, शरद पवार कसे विसरतील? यशवंतरावांच्या स्मृतिस्थळी शरद पवार आज आदरांजली अर्पण करताहेत. यशवंतराव गेले, त्याला आज बरोबर चार दशके होत आहेत. या चाढीस वर्षांत पुलाखालून बरेच पाणी वाहून गेले. झक्कणेकाठी कुंडल आता पहिले उरले नाहीप, अशा भावनेने शरद पवार आज तिथे जातील, तेव्हा त्यांच्यासमोर केवढा मोठा पट उभा राहिलेला असेल! १९६७ मध्ये शरद पवारांनी बारामतीतून विधानसभेची पहिली निवडणूक लढवली, तेव्हा झण्या २७ वर्षांच्या पोराला उमदवारी नकोफ म्हणून अनेक ज्येष्ठांनी विरोध केला. यशवंतराव म्हणाले, होऊन होऊन काय होईल! फार तर एक जागा जाईल. जाऊ द्या पण, या पोराला आपल्याला बळ द्यायचं आहे! शरद पवार आमदार झाले त्यानंतर त्यांनी मारे वळून कधी पाहिलेच नाही. पक्ष बदलले, चिन्ह बदलले. पण, बारामतीत पवारांची झऱ्यावरफ राहिली. शरद पवार त्यानंतर अवघ्य दहा वर्षांत मुख्यमंत्री झाले आणि मग पुढे दहा-बारा वर्षांनी पंतप्रधानपदाच्या शर्यतीत उतरले. कमालीची महत्त्वाकांक्षा आणि मुत्संदेशीरीच्या बळावर पवारांनी देशाच्या राजकारणावर आपला ठसा उमटवला. संख्याबळाचा विचार करत पवार फार चमकदार कामगिरी करू शकले असे नाही. मात्र, पवारांना वगळून राजकारणाचा विचारही करता येणार नाही, असे स्थान त्यांनी तयार केले. शीर्षस्थ नेतृत्वाला आव्हान देताना अनेक धोके पत्करले. ते धोके एवढे मोठे होते की, झऱ्यावर संपले... फ असा गजर दर काही वर्षांनी होत असे. मात्र, त्यातून तावून सुलाखून पवार उभे राहिले आणि नव्या तेजाने तळपत राहिले. इंदिरा गांधी असोत की सोनिया, पवारांनी दिल्लीला कायम आव्हान दिले. त्याचे फायरवेट त्यांना मिळाले. आणि त्याची मोठी किंमतही त्यांनी चुकवली. २०१४ मध्ये नरेंद्र मोदी पंतप्रधान झाल्यानंतर देशाच्या राजकारणाचा पट बदलला. अनेकांची वाताहत झाली. पवार मात्र झऱ्यांची दोस्ती, कधी कुस्तीफ असा गनिमी काव करत आपले झऱ्याचार्यफ सांभाळत राहिले. २०२४च्या लोकसभा निवडणुकीत मात्र सारे गमावलेल्या पवारांना थेट मैदानात उत्तरावे लागले. या युद्धात त्यांनी निर्णयिक विजय मिळवला खरा; पण, त्यानंतरच्या विधानसभा निवडणुकीचे संदर्भच बदललेले होते. २०१९च्या विधानसभा युद्धात आणि त्यानंतरच्या तहात देवेंद्र फडणवीसांना चारीमुळ्या चीत करत पवारानी आपली जादू सिद्ध केली. त्यापाठोपाठ झालेल्या चकमकीही पवारांनी जिंकल्या. यावेळी मात्र फडणवीसांनी मांड ठोकली. फडणवीसांकडे क्षमता आहेच. शिवाय सत्ता आहे, यंत्रणा आहे संसाधने आहेत आणि वयही आहे. हे सारे प्रयत्नांची शिक्षस्त करणाऱ्या पवारांना आजवरच्या सर्वात वाईट पराभवाला तोंड द्यावे लागले. लोकसभेला लोकांनी हातात घेतलेली निवडणूक विधानसभेला महाविकास आघाडीच्या नेत्यांनी स्वतः च्या हातात घेतली, हे त्यांच्या अपयशाचे खरे कारण! लोकसभेला तयार झालेले झऱ्यांने टिक्काप्रकार एवढ्या लवकर धूसर व्हावे आणि आघाडीला अशा मानहानिकारक पराभवाला तोंड द्यावे लागणे धक्कादायक आहे. निवडणूक व्यवस्थापन नावाच्या गोटीकडे कॉंग्रेसने साफ दुर्लक्ष केले. लोकसभेत झऱ्यांचाडपूलरफ ठरलेल्या उद्द्व ठाकरेना त्या वातावरणाचा फायदा तेव्हाही घेता आला नव्हता, ते विधानसभेत अपयशी ठरणार, हे स्वाभाविकच होते. फक्त आक्रमक भाषणे ठोकून निवडणुक जिंकता येत नाहीत. त्यासाठी गणितेही करावी लागतात, हे उद्द्व विसरले. तर, शरद पवार फक्त गणितेच करत बसले! मग लाडकी बहीण एकवटली. जातीय समीकरणे हाताबाहेर गेली. मतांचे विभाजन झाले. निवडणूक व्यवस्थापनात सत्ताधारी भारी पडले आणि महाविकास आघाडीसोबत पवारांचाही पराभव झाला. या निकालाचे सगळ्यात मोठे लाभार्थी अजित पवार ठरले आहेत! विजयानंतरच्या संयुक्त पत्रकार परिषदेत अजित पवारांचे सुटकेचे निःशास स्पष्टपणे ऐकू येत होते. गुलाबी जॅकेट असो की, झऱ्येकओवरफचा प्रयत्न असो, थड्हा आणि टवाळील त्यांना तोंड द्यावे लागले. ज्यांना सोडून ते गेले, ते तर त्यांच्या विरोधात होतेच.

शिवाय, ज्यांच्याकडे गेले, त्यांनाही ते नको होते. अजित पवारांसोबत जे गेले, त्यांच्या मनातही आपण चूक केली, अशीच पाल चुकचुकत होती. लोकसभा निवडणुकीच्या निकालाने हादरून गेलेले अजित पवार नव्या उमेदीने या रिंगणात उत्तरले आणि विजयी झाले. अजित पवारांना राजकारणात आणले ते शरद पवारांनीच. १९९१ मध्ये अजित खासदार आणि मग आमदार झाले. तो काळ शरद पवारांच्या राष्ट्रीय राजकारणातील आकांक्षांचा होता. सुप्रिया कॉलेजात होत्या. त्यामुळे आपसूकच बारामतीसह राज्याची धुरा अजित पवारांकडे आली. शरद पवारांनीच अजित पवारांकडे आपला वारसा दिला हे खरे, पण तरीही झंशरद पवार विरुद्ध अजित पवारफ असा सामना सुरु झालाच. आधी शीतयुद्ध असलेला हा सामना आगादी थेटपणे सुरु झाला, तो २३ नोंद्वेंबर २०१९ रोजी पहाटेच्या शपथविधीने अजित पवारानी काकांना आव्हान दिले तेव्हा काकांनी ते परतवून लावत त्यांना शरण येण्यास भाग पाडले. त्यानंतर मात्र विचारपूर्वक निर्णय घेऊन अजित पवारांनी दंड थोपटले. लोकसभा निवडणुकीत बारामतीत झालेला पराभव त्यांच्या जिव्हारी लागला. मात्र संयमाने संघर्ष करत त्यांनी विधानसभा निवडणुकीत आपली ताकद २३ नोंद्वेंबरलाच सिद्ध केली. एक वर्तुळ पूर्ण झाले. आज अजित पवार ६५ वर्षांचे आहेत. तुलनेने त्यांच्याकडे वय आहे. अनुभव आणि आवाका आहे. आगामी काळात झार्पूर्फक पक्षावर निर्विवाद पकड मिळवण्याची संधी त्यांना अधिक आहे. अजित पवार ज्यांच्यासोबत गेले आहेत, ते त्यांचा फक्त वापर करतात की अजित पवारच ही संधी वापरून महाराष्ट्राचे अव्वल नेते बनतात, हे भविष्याच्या पोटात दडले आहे. शरद पवारांनी मात्र (पुन्हा एकदा) सगळे गमावलेले आहे. अतिरेकी महत्त्वाकांक्षामुळे अनेकदा त्यांनी स्वतःच्या राजकारणाची फरफट करून घेतली हे खरे, पण आपले अव्वल स्थान कायम ठेवते. साहित्य संमेलनाचे स्वागताध्यक्ष अथवा बीसीसीआय-आयसीसीये अध्यक्ष शरद पवार असतात. कारण, राजकारणाच्या सर्वांगीण स्वरूपाचे भान त्यांना आहे. हे भान त्यांना दिले यशवंतरावांनी. मात्र दिलीशी झुंजताना यशवंतरावांचा झालेला पराभव आणि नंतरचा त्यांचा विजनवास यातूनही पवार बरेच काही शिकले आहेत. कर्करोग झाल्यानंतर खुद्द डॉक्टर मला म्हणाले होते, तुमच्याकडे आता कमी दिवस शिल्पक आहेत, अशी आठवण सांगून पवार म्हणतात – असे भाकीत करणारे ते डॉक्टर गेले, मी मात्र आहे. – हे शरद पवार आहेत! पवारांचे राजकारण म्हणजे महत्त्वाकांक्षा आणि मुत्सद्वैरी तर आहेच, पण झामाइच्या राजकारणाला गांधी-नेहरूंचे, फुले-शाहू-आंबेडकरी विचारांचे अधिष्ठान आहेप, असे म्हणर्णांगा पवारांचे राजकारण संपवणे सोपे करसे असेल ?

महाविजया

सामाजिक एकात्मतेवर सर्वांनी भर दिला पाहिजे. राजकीय स्वातंत्र्यापेक्षा सामाजिक स्वातंत्र्य महत्वाचे असते. सामाजिक एकात्मता व शिक्षणावरच त्या काळात त्यांनी जास्तीत जास्त भर दिला. त्यांनी अगोदर शिक्षणाची मुहर्तमेढ रोवली. समाजाला दशेतून दिशेकडे नेण्याचे महान कार्य त्यांनी त्या काळात केलेले आहे. म्हणून सामाजिक समानतेचा विकास पुरुष असे ही म्हटले तरी वावगे ठरणार नाही. सामाजिक कार्यामुळे त्यांचे नाव अजरामर झाले आहे. त्यामुळे सामाजिक बांधिलकीचे ज्ञानदीप या उपाधीनेही ते शोभून दिसतात. आरोग्याच्या क्षेत्रातही त्यांचे योगदान मोर्डे आहे. त्यामुळे त्यांना समाज बांधवांनी मुंबई येथे महाल्मा ही पदवी दिली. आजच्या तरुणांनी त्यांचे विचार, कार्य, संघर्ष या गोष्टीकडे लक्ष दिल्यास सामाजिक बांधिलकीतून योग्य होइल. त्यांचे विचार नेहमी प्रेरणादायी होते. अनेक जण त्यांचे विचार, कार्य भाषणातून सांगतात. परंतु त्यांना भारतरत्न हा नागरी पुरस्कार आजतागायत सरकारने दिलेला नाही. या विषयावर थोडी चर्चा होते. आणि ती नंतर हवेत विरुन जाते. त्याचे काय? ज्या व्यक्तीने आयुष्यभर शिक्षणाची गंगोत्री घरोघरी पोहोचाची, म्हणून विद्ये विना मती गेली, मती विना नीती गेली, नीती विना गती गेली, गति विना वित्त गेले. वित्त विना शूद्र खचले, इतके अनर्थ एका अविद्येने केले. अशा शब्दात शिक्षणाची व्याख्या त्यांनी केली म्हणून त्यांना आशिया खंडातील पहिले शिक्षण तज असे म्हटले जाते. ज्या काळ मध्ये माणसाला माणुसकी शिकवली जात नव्हती. इंग्रजांचे राज्य या देशावर दीडशे वर्षे होते. त्यांनी असमानतेची वागणूक दिली, फकोडा आणि राज्य कराफ या नीतीचा अवलंब केला होता. त्याकाळी आपल्याच येथील बुद्धिमान विचारवंतांनी शिक्षण तजज्ञांनी शिक्षणाची संपूर्ण जबाबदारी आपल्या खांद्यावर घेऊन वडीला संगे वाद निर्माण

ज्ञाल्यानंतर बाजूला राहून १८४८ रोजी पुणे येथे भिडे यांच्या वाड्यात मुलींची पहिली शाळा काढून आद्य शिक्षणाचे प्रणेते बनले. त्यासाठीच हा लेखन प्रपंचअरे माणसा माणसा कढी होशील तू माणूस असे काव्य ऐकायला कानाला गोड वाटतात. परंतु माणसाला माणूस म्हणून शिकवण्यासाठी महात्मा ज्योतिबा फुले व क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांनी आजीवन समाजाची अंतःकरणातून सेवा केली. बहुजन समाजातील मुले शिकावेत ?मोठे व्हावेतले ? दोघे पती-पत्नी दिसायला दोन जरी असले तरी एका मनाने विचाराने त्यांनी समाजाची, शिक्षण व्यवस्थेची आणि यादेशाची सेवा केली. हे करीत असताना त्यांनी कसलाच भेदभाव केला नाही. विधवा ख्रियांना त्रास देणाऱ्या लोकांना जागेवर आणण्यासाठी बहुमोलाचे कार्य हाती घेतले. नाभिक लोकांचा संप घडून आणला. त्या लोकांनी परत आम्ही केस कापणार नाही याची ग्वाही दिली. त्या काळातील याघटना म्हणजे अतिशय क्रांतिकारक बदल करणाऱ्या होत्या. निर्भीडपणाने ठणकावून त्यांनी ब्रिंशिंगांनी सांगितलं. व येथील टवाळखोराची कानउघाडणी करून समज दिली महात्मा ज्योतिबा फुले यांचे कार्य थोडक्या शब्दांमध्ये किंवा एक लेख लिहून पूर्ण होत नाही. एखाद्या मुलीचा चुकून वाकडा पाऊल पडला असेल तर स्वतःच्या घरामध्ये त्यांनी त्या मुलीला बोलावून घेऊन काळजी घेतली. म्हणून त्यांना मानवतेचे पुजारी असे ही म्हणतात. आजची परिस्थिती पाहिली तर कोण कोणासाठी एवढं करत आहे दलित समाजासाठी त्यांनी पिण्याच्या पाण्याचा हौद रिकामा करून दिला. हे काय लहान गोष्ट आहे काय ? आज आपण पाहतो ? जिकडे तिकडे कोण कोणासाठी वेळ द्यायला सुद्धा तयार नाही ? जे मुलं शाळेत येत नाहीत, त्यांना एक रुपया दंड लावावा असे

त्यांनी हंटर कमिशन पुढे स्पष्ट सांगितले. प्राथमिक शिक्षण मोफत दिले पाहिजे. शिक्षणाची गंगा तळागाळार्यात पोहोचली पाहिजे. जो शिकतो तो कोणाच्याही पुढे न तमस्तक होणार नाही. असे त्यांचे स्पष्ट मत होते. येथील कामगारांना छळणारे अनेक लोक होते. म्हणून त्यांनी गुलामगिरी नावाचा ग्रंथ लिहिला. तृतीय रत्न नाटक लिहून शेतकऱ्यांची ब्रिटिश लोक कशी फसवणूक करतात याची रंगीत तालीम प्रत्यक्षात करून दाखवली. शेतकऱ्याचा आसूड या ग्रंथातून शेतकऱ्यांची सद्यस्थिती काय असते? आणि त्यांना कोणकोणत्या संकटांना सामोर जावे लागते हे त्यांनी त्या पुस्तकातून सांगितले. ब्राह्मणांचे कसब या पुस्तकातून सर्वसामान्य भोव्या बापड्या लौकांना अंधश्रद्धा कशा निर्माण करतात हे दाखवून दिले झी- पुरुष समान आहेत. असे सांगितले. १८७३ मध्ये सत्यांशोधक समाजाची निर्मिती करून समाजातील अंधश्रद्धा दूर केल्या. त्यांनी सृष्टीतील निर्मात्याला महत्त्व दिले. वर्णव्यवस्था सगळी फेटाळून लावली. पुरुष आणि महिला हे दोन जाती आहेत. हे त्यांनी मान्य केले. हा एवढा मोठा विडन आपल्या महाराष्ट्रात जन्माला आला की फार मोठी गोष्ट आहे. म्हणून त्यांचे स्मरण करणे. आपले आद्य कर्तव्य आहे. इंग्रजांच्या काळामध्ये एवढद्या मोठ्या सुधारणा करणे. अशिक्षित समाजाला समजून सांगेणे. ही गोष्ट म्हणावी तशी साधी व सोपी नाही. आपण आज लेख लिहून समाजामध्ये जाणीव जागृती करण्याचा प्रयत्न करत आहोत. परंतु त्यांनी वाचावीर न होता कृतीवीर होऊन समाजाच्या मुख्य प्रवाहात सर्व समाजाला आणले म्हणूनच त्यांना लोकांनी स्फुरूपणे महात्मा ही पदद्वी मुंबई येथे दिली. म्हणून आपण सर्वांनी अशा या महात्म्याचे गुणानां करावे. त्यांच्या कार्याचा विसर पडू देऊ नये. समाजातील

પસારદાન

असते; पण जन्मोजन्मीच्या दृष्ट प्रवृत्तीने ती झाकलेली असते, इतकेच. सर्व भूतमात्रांमध्ये असलेल्या त्या आत्मतत्त्वाचे स्मरण सतत राहन त्यांचे परस्परांविषयी प्रेम निर्माण व्हावे; हीच मागणी त्यांनी प्रारंभी मागितलेली आहे. त्यांना तत्कालीन तथाकथित धर्मर्मांतडांनी दिलेल्या त्रासाचे त्यांना प्रथम स्मरण होऊन; त्यांच्या नाशाची मागणी न करता त्यांना सतप्रवृत्ती प्राप्त होऊन सत्कर्मा मध्ये त्यांची आवड निर्माण होवो; अशी त्यांची जगावेगळी मागणी आहे. भगवद्रीतेच्याही चार पाऊले पुढे जाऊन ही मागणी केलेली आहे. कारण भगवद्रीतेत स्वतः भगवंतांनी म्हटलेले आहे की; ज्या ज्या वेळी धर्माला ग्लानी प्राप्त होते; त्या त्या वेळी अर्धमार्च्या

मी स्वतः पृथ्वीतलावर अवतरीत होतो आणि साधूचे रक्षण करतो व दुष्टांचा नाश करतो. इथे तर माऊलींनी दुष्टांचा नाही तर त्यांच्या दुष्ट बुद्धीच्या नाशाची मागणी आपल्या सद्गुरुंच्या रूपाने असलेल्या परब्रह्म निवृतीनाथांजवळ केलेली आहे दुष्टांच्या अंतःकरणातील अज्ञान अंधः काण नष्ट व्हावा आणि प्रत्येक जणाने स्वधर्माचा आचरण करावे व जो जी वांछा करीत ते त्याला प्राप्त व्हावे अशी त्यांची मागणी आहे. जो जी जी वांछा करील, ते ते त्याला प्राप्त व्हावे; अशी ती मागणी आहे इच्छा नाही. इच्छा या शेवटी चांगल्याचा असतील असे नाही; त्या बचाच वैलंड वाईटच असतात. पण सुरुवातीला दृष्टांचा वाकडेपणा जाऊन त्यांची सत्कर्मा मध्ये

महाविजयानंतर आता मिशन महापालिका

कायरक्त्यांची किमत कळली तरी पुरेस आहे. राजकीय पक्ष घरातून चालत नाही तर त्यासाठी खालच्या कार्यकर्त्यांपर्यंत पोहोचावे लागते आणि ते एकनाथ शिंदे यांनी दाखवून दिले. नेत्याला कार्यकर्त्यांच्या मनात काय आहे ते ओळखणे महत्वाचे असते. शिंदे यांनी हे लक्षात घेऊन तळागाळापर्यंतच्या कार्यकर्त्यांपर्यंत पोहोचण्याचा प्रयत्न केला आणि त्यांचा विश्वास संपादन करीत हा विजय मिळविला. भाजपाचे महाराष्ट्रातील चाणक्य आपणच असल्याचे सिद्ध करीत देवंदेव फडणवीस यांनी शिंदेंच्या समोर कोणताही झांगो न बालगता आपला मोठा पक्ष असूनही केंद्रातील आपल्या पक्षश्रेष्ठींचा मान राखीत एकनाथ शिंदेंच्या हाताखाली काम करून आपली कार्यक्षमता सिद्ध केली. खरे तर उद्घव ठाकरे यांनी यावरून काही बोध घेण्याची गरज आहे. केवळ मी आणि मीच हा अटाहास पक्षाच्या न्हासाला कसा कारणीभूत ठरतो हे या निकालाने दाखवून

दिल. उद्द्वय ठाकरे यानी अडीच वर्ष घारतून कारभार चालविला, तर एकनाथ शिंदे यांनी अडीच वर्षाच्या मुख्यमंत्री पदाच्या कारकिर्दित पायाला भिंगरी लावल्यासारखा पूर्ण महाराष्ट्र पिंजून काढला. त्यात विकासाच्या कामांना प्रथम प्राध्यान्य देत सर्व प्रकल्प वेळेत पूर्ण करण्याचा प्रयत्न केला. केंद्र सरकारला विश्वासात घेत आपले दोन्ही जोडीदार देवेंद्र फडणवीस आणि अजित पवार यांचे वेळोवेळी मार्गदर्शन, सल्ला घेत त्यांनी यशस्वी राज्यकारभार चालविला. शेतकऱ्यांचे प्रश्न, बेकार युवकांना लाडका भाऊ योजनेतून आर्थिक सहाय्य आणि सागळ्यात महत्वाची विजयाला सोनेरी किनार लाभलेली लाडकी बहीण योजनामुळे हा देतीप्यमान विजय मिळविता आला. केंद्रातून पंतप्रधान नरेंद्र मोदी आणि गृहमंत्री अमित शहा यांच्या मोलाच्या सहकार्यामुळे महाराष्ट्रात विरोधकांचा सुपडा साफ झाला. या विजयात एका महत्वाच्या पैलूकडे

दुलक्ष करुन चालाणार नाही ते म्हणजे, भाजपाची बंधू संघटना आरएसएसच्या स्वयंसेवकांनी या निवडणुकीत जीव ओतून काम केले. त्याचाही परिणाम निवडणुकीच्या विजयात दिसला. संपूर्ण देशाचे लक्ष लागून असलेल्या या निवडणुकीत भाजपा, शिंदेची शिवसेना, अजित पवारांची राष्ट्रद्वादी तसेच आठवले यांचा रिपब्लिकन पक्ष व इतर सर्व समविचारी लोकांची मोळी बांधत झाले है तो सेफ हैफक म्हणत विजय मिळवीत ते सिद्ध करुन दाखवले गेले. नुसते शेरीराने नव्हे, तर मनानेही आणि विचाराने आम्ही एक आहोत हे या निवडणुकीच्या महाविजयाने दाखवून दिले. मात्र आता शांत न बसता दुप्पट काम करण्याची जबाबदारी या सर्वावर आली आहे. लोकसभा विधानसभेनंतर आता मुंबई महानगरपालिकेवर वर्चस्व मिळवून मुंबईकरांच्या आशा व अपेक्षा कशा पूर्ण करता येईल याकडे पाहण्याची वेळ आली आहे. देशातील सर्वात श्रीमंत मुंबई

महानगरपालिकेची निवडणूक ही गल्या
दोन वर्षांपासून झालेली नाही. सध्या तेथे
प्रशासकीय राज आहे. एकनाथ शिंदे यांनी
केलेले बंड व त्यानंतर निर्माण झालेली
परिस्थिती व जनमानसातील प्रतिमा
यामुळे काही ना काही कारणांमुळे मुंबई
महानगरपालिकेची निवडणूक घेण्यात येत
नव्हती मात्र आता जनतंच सकारात्मक
निर्णय दिल्यामुळे आता तरी निवडणुका
होतील अशी अपेक्षा आहे. त्या पुढील दोन ते
तीन महिन्यात होतील ही निश्चितच अपेक्षा
आहे. विधानसभा निवडणुकीच्या निकालाचा
मुंबई महानगरपालिकेच्या निवडणुकीवर ही
परिणाम होण्याची शक्यता आहे. विधानसभा
निवडणुकीप्रमाणेच ही निवडणूक उद्घव
बालासाहेब ठाकरे गटाता कठीण जाईल
यात कोणतीच शंका नाही. त्यामुळे आहे तो
महापालिकेतील गड राखणे व ऊबाठा गटाला
कठीण जाईल. विधानसभा निवडणुकीतील
प्रभावाचा बदला घेणे आता ऊबाठा गटाला

तेवढे सोपे नाही. जागातिक पातळीवर मानाचा स्थान असलेल्या मुंबईमध्ये आज घडीला अनेक समस्या भेदसावत आहेत. मुंबईतील लोकसंख्या सातत्याने वाढत असल्यामुळे पाणी प्रश्न गंभीर होत आहे. पाण्याचे कोणते स्तोत्र वाढत नसल्याने आहे त्या पाण्यात भागवणे दिवसेंदिवस मुश्किल होत चालले आहे. मुंबईतील वायू प्रदूषण प्रचंड प्रमाणात वाढत आहे. त्यामुळे त्यावर एक तातडीने उपाययोजना करण्याची आवश्यकता आहे. तसेच मुंबईतील कचऱ्याची समस्या आजही सुदूर शकलेली नाही. आहे ते डम्पिंग ग्राउंड बंद करणे तसेच नवीन डम्पिंगसाठी जागा नसल्याने कचऱ्याचा प्रश्नही गंभीर होत चालला आहे. मुंबईतील वाहतूक कोंडी हे नित्यनेमाचे दुखणे झाले आहे. मुंबईतील अनेक प्रकल्प रखडत रखडत सुरु आहेत. नवनवीन सुरु झालेल्या मेट्रो सेवा ही वाहतूक कोंडी सोडवू शकलेल्या नाहीत.

